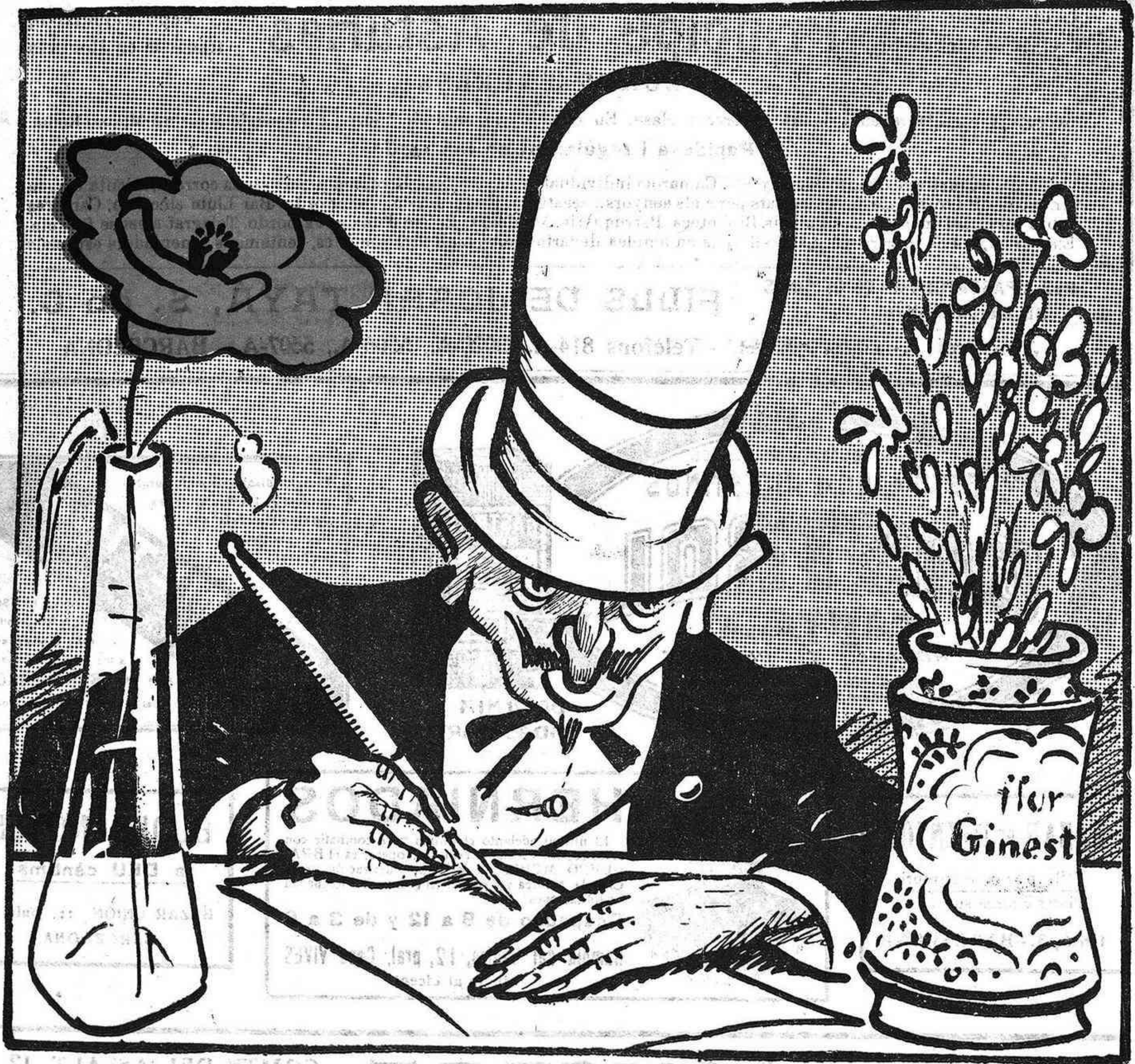

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2148

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 7 de Maig de 1920

UN "TENORIO" PRIMAVERAL (escena primera de l'Acte I)

—«¡Cuál gritan estos malditos!...
pero mal rayo me parta...»

Linia TAYÁ

Servei setmanal fixe entre
BARCELONA I GENOVA

Vapor correu, servei ràpid

Capità Revuelta

Sortides: { De BARCELONA, els dimecres } a la 1 de la tarda
 { De GENOVA, els dissabtes }

Gran confort, Servei restaurant de primer ordre, Concert durant els menjars, Banys, Llum elèctrica, Camarots individuals i de dos llits, La tercera classe va allotjada en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors.

El dia 8 sortirà per a
GENOVA el vapor

Príncipe de Asturias

Vapor rapidíssim,
travessia en 16 hores

LUXUS - EXPRESS

Acceptant passatgers en Primera i Tercera classe. En combinació amb els trens expressos de Madrid i Milano-Roma.
Rapidesa i regularitat en les sortides

Camarots de luxe amb cuarto de bany, etc. Camarots individuals i de dos llits. Rentamans amb aigua corrent, calenta i freda. Gran confort i tota classe de comoditats per a els senyors passatgers. Restaurant de primer ordre Bar Llum elèctrica. Cambres sobre coberta. Diner concert. Fumoir. Biblioteca. Perruqueria. Manicura. Edició d'un diari a bordo. Telegrafia sense fils, etc. Els passatgers de tercera classe van allotjats en amples departaments, amb llits metàl·lics, rentamans i menjadors especials

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2. — Telèfons 814-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A. — BARCELONA

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO É INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NAVALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Óclicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
S. N. Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10 - Barcelona

BAZAR DE LA UNIÓN

Útils per a escriptori
Tintes classes superiors

Unió, 3. - BARCELONA

HERNIADOS

El último adelanto científico para combatir con éxito seguro vuestras hernias sin operar es el **BRAQUERO MEDICAL VIVES**, admiración de la Ciencia Médica y sin rival en el mundo. Rechazad las imitaciones.

Despacho de 9 a 12 y de 3 a 6
Rambla del Centro, 12, pral, Casa VIVES
(junto al Liceo)

BLOKS NOTES

a **DEU cèntims**

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

EDEN CONCERT COMTE DEL ASSALT, 12
MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit

Gran èxit de la suggestiva i escultural cançonetista **CHELITO**

:: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EL NOU HEROI

DAVANT de la guàrdia municipal, podem reproduir la frase d'En Sieyes sobre el tercer estat: Què era abans de la Revolució? Res. Què és ara? Tot. Així els municipals. Abans dels Jocs Florals d'enguany no eren res i avui ho són tot. Són regidors honoraris, perquè defensaren la nostra jurisdicció municipal; són diputats provincials, perquè qui diu Barcelona diu la província; són diputats de Catalunya, perquè han portat la representació catalana; són notaris de la fe patriòtica; són Sants Jordis de vestíbuls; són els darrers descendents del conseller Casanovas.

Decididament, Barcelona és la ciutat de les sorpreses. Nosaltres creïem que els municipals eren de tothom, dels regidors, dels partits, dels quefes, menys de la ciutat, i ara resulta que l'ànima d'En Fivaller eren ells els que la portaven. La de la ciutat i la dels Jocs Florals, perquè la flor natural no se la va emportar En Guasch, sinó un municipal.

L'aparició dels herois té sempre un caràcter inesperat, i sol succeir que esdevenen herois no pas aquells col·locats en les primeres fileres, sinó els humils que percebeixen, com una sava que'ls hi ascendís des de la terra, tota la veu de la raça. Per això si de l'heroïna imaginada, arquetip del nostre poble, se li ha dit la Ben Plantada, an el municipal que va caure com En Torrijos amb l'espasa defensant la constitució municipal, el podríem nomenar el Ben Plantat. Si arriba a produir-se la tragèdia, en les oleografies i els bronzos futurs hauria aparegut En Casanovas amb ros, guerrera i sabre.

L'escena no fou completa, però té prou contingut per a aconseguir la transformació de l'esperit de la guàrdia municipal. Els veïns ja no podran bescantar-los, ni

retreure'ls en caricatura els dibuixants. El Sánchez llegendari s'ha mort i ha nascut. El Sánchez s'ha catalanitzat, i ells, abans tan radicals, se faran, al menys, dels d'En Macià, home que també portà sabre, perdent-lo en aquells Jocs Florals denominats Solidaritat Catalana. I així, poc a poc, se va complint la catalanització de Catalunya.

De Catalunya i del Municipi. Abans els municipals empaitaven als catalanistes i ara els defensen, demostrant-se que la guàrdia municipal té un alt concepte de la disciplina, acatant sempre al quefe de l'Estat consistorial, porti corona, gorra frígia o barretina. La barretina impera i ells son barretinaires. Els municipals senten també les palpitations del temps.

I així un senzill municipal realitza la unitat nacional de la plaça de Sant Jaume. Municipi ja no és lo contrari de Diputació, ni mosso d'esquadra de municipal, ni ros del copalta, abans, i de la gorra avui. Tot és un i lo mateix. Clarís i Fivaller se tornen a abraçar, empesos per un guàrdia sentimental que's va sentir amb la mateixa ànima heroica a la porta del Palau de Belles Arts, que Daoiz i Velarde a les del Parc de Madrid.

Jo prometo no fer mofa, ni escarni, ni caricatura de cap municipal. Jo juro que's diran tot menys Sánchez. Jo confesso que passaré pel seu costat com si se tractés d'un soldat de la guàrdia imperial i no pas de la municipal. Si un moro agegut és una força, un municipal dret és una ciutat.

PARADOX

Jocs i.. joguines

Enguany els «Jocs Florals de Barcelona», tingueren una alta significació amb la presidència del il·lustre mariscal de la França, monsieur Joffre, català de soca-arrel, encara que fill de la banda d'enllà del Pirineu.

A aquesta circumstancia's degué, sens dubte, que'l Consistori dels Jocs es vegés en l'imprescindible necessitat de donar la festa de la poesia en un lloc més espaiós i més

adequat i solemnia que'l que l'hostatjava'ls altres anys. I, a pesar de la amplitud de la Sala Central del Palau de Belles Arts, aquest local va veure's atapeit de una gran i distingida gentada.

Obrí la festa el mariscal, i pocs minuts després entre estruendosos aplaudiments llegí el seu discurs.

El secretari llegí la seva memòria i s'obriren les pliques. Fou proclamada regina la senyora Mariscala entre grans ovacions. La flor natural se l'ha emportada, enguany, En Guasch, mestre en Gai Saber, amb sos versos ni millors ni pitjors que els que li coneixem d'altres premis aconseguits. Un senyor Thous i Maroto, mallorquí, se'n endugué dos premis més i fou nomenat Mestre. Les gangues corresponents a la prosa se les endugueren mossèn Ribé i el mestre Girbal Jaume, i no recordem si algun altre.

En Pous i Pagés guanyà el premi Fastenrath amb la seva comèdia *Papallones*.

I vingué el discurs de gràcies.

I vingué el desbordament del entusiasme patriòtic.

I tothom sortia tranquil i satisfet...

Del demés ja deuen estar-ne enterats, i no volem tan sols esmentar-ho perquè fa fàstic, vergonya i ràbia a la vegada.

Aquest número ha estat revisat per la censura

—Còm va anar això, diumenge?
—Molt valent per fora, però per dintre molt espantat.

Bé hem d'expansionar-nos...

Tant com hem censurat el que s'utilitzin els escons consistorials per a produir discursos remotament relacionats amb l'administració comunal!

Tant com ens hem queixat del furor oratori que domina a bona part dels regidors, de les ganes de gastar temps i saliva per a produir efectes, i, no obstant, convé repetir lo que hem pensat, també, més d'una vegada:

Donada la composició política de la ciutat, si no existissin els debats municipals, caldria inventar-los. Si no disposéssim els barcelonins de l'Ajuntament, no ens quedaria altre remei que inventar una mena de cambra o entitat, amb les seves puntes de cosa oficial, on desfogar i donar lliure curs als exaltaments nascuts de la lluita local.

Ara com ara, tenim en el Consistori la nostra vàlvula d'expansió, el nostre minúscol Parlament, en el que solventar les diferències que a diari sorgeixen entre nosaltres. No arribem, i tot, a escatir-hi sovint algunes de les incidències de la política general espanyola?

No té, per tant, res que veure que dilluns passat, i amb motiu dels fets ocorreguts el dia abans al llindar de Belles Arts, es reproduís al saló del Consistori una d'aquelles sessions tumultuoses, pròdigues en espetecs i en *latigullos* tant del gust de bona part del cos electoral.

Amb una proposició que dongui lloc a uns discursos per a *fixar la posició de cada hù*, n'hi ha prou per al cas.

Lo demés, lo de tirar se mutuament els trastos pel cap, lo d'atribuir la culpa els uns als altres, esdevé sense esforç.

Després, res... A esperar ocasió de tornar-hi novament.

La sessió de dilluns ens ha confirmat lo que ja sabíem. Això és: que canviarem d'Ajuntament, que succeiran als regidors que surtin, els novament elegits.

Emperò els procediments, a Cà la Ciutat, seran sempre els mateixos, si fa o no fa.

Coincidències

Per a protestar de l'empresonament d'un municipal, els empleats de cà la ciutat feren vaga el dilluns. La feren fins els enterraments, fins els de l'escorxador. Tothom va vagar.

I aquell dia, precisament, havien de començar a anar a les oficines els nostres estimats companys de premsa, i aquells protegits que conservaven la tradició tan espanyola del cobrar sense anar a l'oficina.

JUST

REFORMES SOCIALS

I aquest i l'altre, i l'altre que s'havien aixecat dematí, que s'havien despedit de les famílies una mica connotats, al mig dia, a l'ésser preguntats, responien an els que els hi preguntaven pel primer dia de treball:

—Avui, primer dia de treball, hem declarat la vaga general.

La veu dels federals

Avui no agotaríem les anècdotes a dir a cau d'orella, però les hauríem de dir tan baixes per a que la censura

no les sentís que els llegidors riscarien també el no escoltar-les. De cent, n'aprofitarem una.

Quan s'anava complint la recepció a la Mancomunitat, en mig de càntics i de visques, se va sentir, aprofitant els segons d'un silenci, una veu tronitant, una veu de brui-xot, un bruel, que cridava:

— *Mareschal, vous etez presonnier!*

Era la veu d'En Tona Xiberta, la veu més profunda de totes les veus. Ningú se va equivocar. Tothom a l'escoltar-la digué unànimement: Es la veu d'En Tona.

D'En Tona i dels vells federals. Tots els vells federals poseeixen una veuarra d'ultre-tomba. La tenia En

—How do you do, mister Esteve?...
—Mira... fent la setmana anglesa!

Vallés i Ribot, i don Joan Maria Bofill, de Figueres, i En Deu, d'Olot, i En Rubaudonadeu... Ara, ja en queden pocs de vells federals, però els que queden, encara parlen amb enrogollament. I En Marial és baix profund, i ho és En Mallofre, i ho és En Tona, que ha posat una nova veu en les veus de la ciutat.

DEL JARDÍ DEL SHUMA RISTES

L'aficionat als panorames

(L'escena en la porteria d'una casa nova
de la part alta de Gràcia)

EN LLORENÇ FELIU.—Veig que hi ha un pis des-
ocupat?...

LA PORTERA.—Sí, senyor, el quint. Vol veure'l?

EN LLORENÇ FELIU.—Si no hi ha inconvenient...

(En Llorenç Feliu i la portera pugen
els cent trenta graons.)

LA PORTERA (Obrint la porta del pis i esbufegant).—
Aquí és el rebedor. Ample i clar, com pot veure.

EN LLORENÇ FELIU (Sense fer cas de lo que diu la
portera, va dret al menjador, obre la porta de la galeria
i, a l'ésser a fora, diu empassant-se una bocada d'aire).
—Quina vista més preciosa! El panorama és esplèndid.

LA PORTERA.—Ja ho crec. Amb un petit esforç pot
creure's viatjant en aeroplà.

EN LLORENÇ FELIU.—La Sagrada Família... la Cate-
dral... l'Arc de Triomf... les Corts... i el mar per fons.

LA PORTERA.—Amb barques i un vaixell creuant
l'horitzó...

EN LLORENÇ FELIU.—I aquella muntanya de l'esquerra?

LA PORTERA.—Diuen que és la Conreria.

EN LLORENÇ FELIU.—Just. Ja ho veig. I Badalona, i
Mongat, i Masnou... (Encenent un cigarret.) Li dic que la
vista és una delícia.

LA PORTERA.—En punt a aire, no pot pas desitjar-se
res més. (Reintegrant-se a l'habitació.) Com veu, el men-
jador és espaiós.

EN LLORENÇ FELIU (Seguint el fil del seu pensament,
obre el balcó de la part del davant).—Vallvidrera, el Ti-
bidabo...

LA PORTERA.—Els dormitoris són magnífics. Aquest
comunica amb el del costat.

EN LLORENÇ FELIU (Distret).—Els dos Funiculars...
La Torre de les aigües... A càl Frare Blanc...

LA PORTERA (Tornant a la seva).—Aquest quartet,
pels mals endreços... Aquest més gran, per a dormir-hi
la minyona... Vingui, que veurà la cuina.

EN LLORENÇ FELIU.—Esperi's... (A cada moment més
embadalit). La Mentora, l'Observatori... i com qui diu
aquí a dos passos la torre de l'Arnús.

LA PORTERA (Impacient).—Si volgués fer el favor...
Es que he deixat l'olla al foc, sap?...

EN LLORENÇ FELIU (Respirant a ple pulmó).—Mera-
vellós... Magnífic...

(Ambdós personatges deixen el balcó).

LA PORTERA.—Així, doncs, la situació li plau.

EN LLORENÇ FELIU.—Vol callar! M'entusiasma.

LA PORTERA.—Doncs ara, en un moment, podem
veure les habitacions.

EN LLORENÇ FELIU.—M'és igual. No's molesti.

LA PORTERA (Estranyada).—Còm vol llogar-lo, si no
coneix les habitacions.

EN LLORENÇ FELIU (Fent-se l'admirat).—Llogar? Qui
li ha parlat de semblant cosa?

LA PORTERA.—Allavors, per què ha pujat?

EN LLORENÇ FELIU.—Per a explicar la vista solament.
Pensi que treballo tota la setmana en una botiga del
carrer dels Metges. Que del taller me'n vaig a casa, un
entressol del carrer del Pou de la Figuera. Es en arribant
el diumenge que aprofito l'ocasió de fumar un cigarret,
tot recreiant l'esperit amb la visió d'un esplèndid pa-
norama.

J. S.

LA CANTARELLA

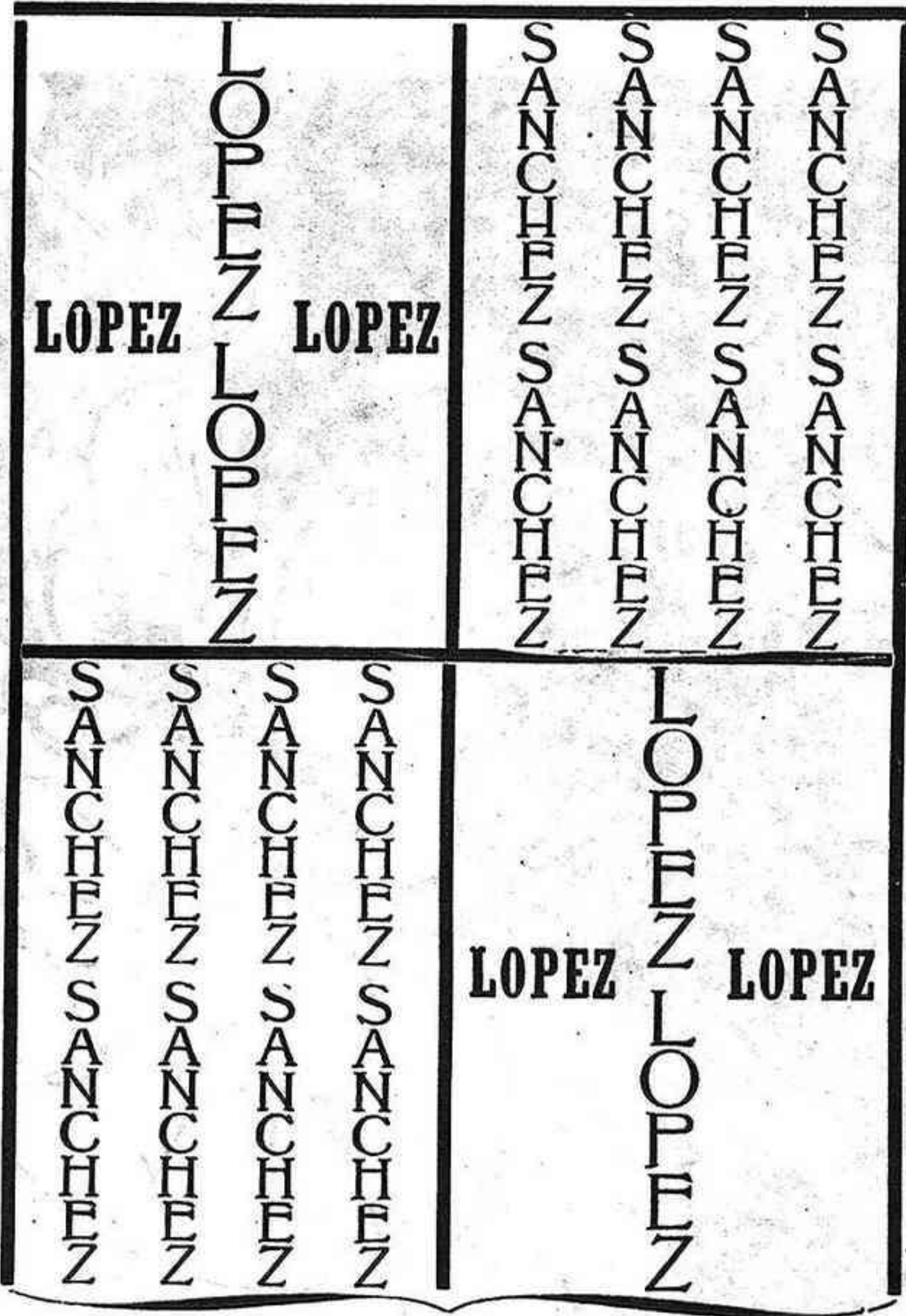
—Nineta bonica
surt al finestró...

—Ten compte que'l papa
no et toqui el carpó.

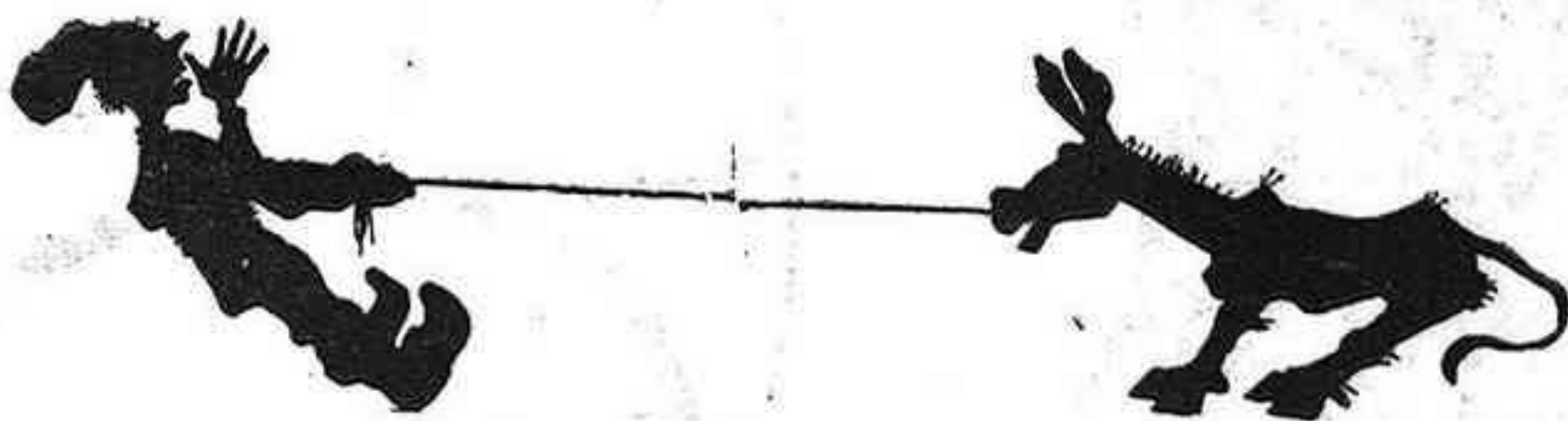
GLOSSARI

El nou escut de Barcelona

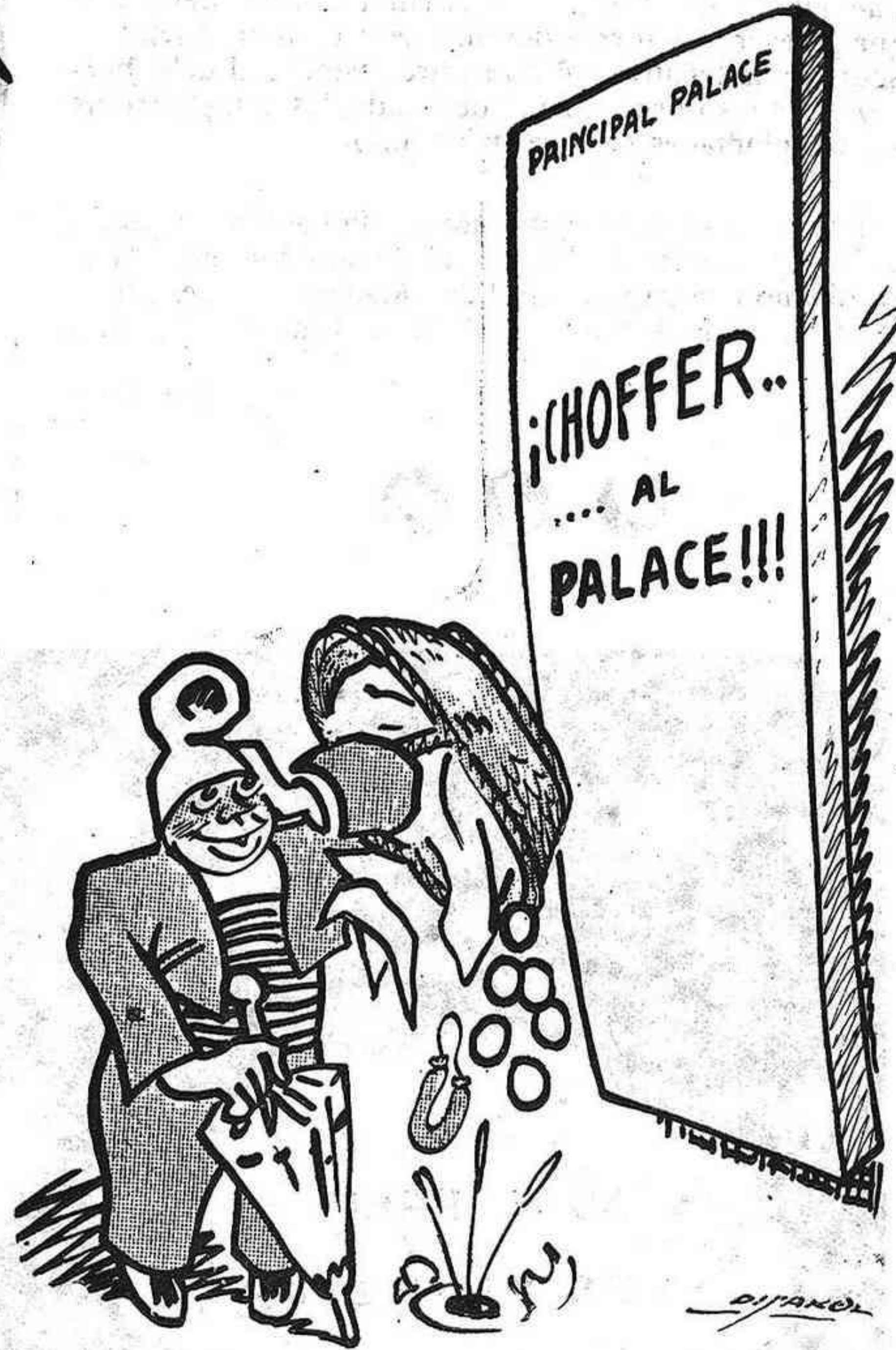

HONOR i GLORIA

XARAU

En Palaudàries ha estat dos mesos malalt.
 El metge, que l'ha visitat cada dia, li fa avui la visita de comiat:
 —D'ara endavant—li diu—res de ressopons, ni teatres, ni cafès, ni cines.
 En Palaudàries, amb molta naturalitat.
 —No cal que m'ho digui. Be prou que ho he comprés al repassar el compte dels seus honoraris.

—Ai, la mare dels ous!... En Chofre al Principal-Palace?... Ja ho vaig dir jo que això tindria la culpa de tot.

∞ PAPERAM ∞

DESFERRES, per Pau Grieria i Cruz.—Un interessant aplec de novel·letes curtes, d'acció dramàtica i de caient realista. Tant en les descripcions, sempre justes i gràfiques, com en els fragments dialogats, sempre concisos i plens de vida, el senyor Grieria demostra un veritable temperament de novel·lista. Es, además, *Desferres*, una obra que pel seu llenguatge acurat i abundant de lèxic fa honor a les lletres catalanes.

Desferres constitueix el volum XLVII de l'acreditada biblioteca que publica la «Societat Catalana d'Edicions».

HORES D'AMOR I D'ALEGRIA.—Col·lecció de poesies eròtiques, festives i sèries, originals de varis autors. Estan molt ben triades, de manera que creiem que els amics de la xerina i de la *samasilla de l'antiquosco* hi disfrutaran.

S'ha publicat en la «Biblioteca Bonavia» i correspon al volum IX.

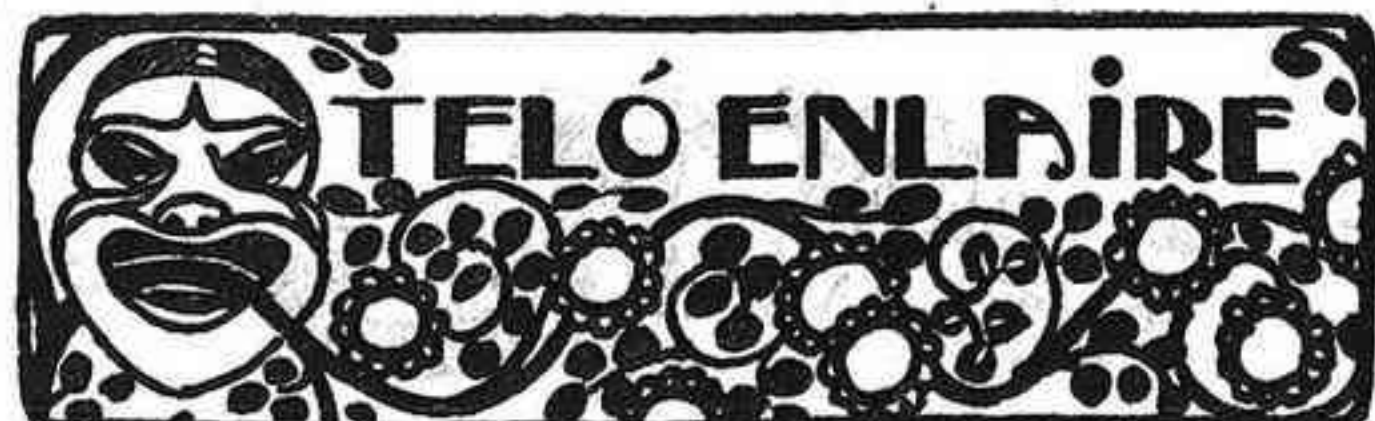
POESIES GALLEGUES, per Rosalia Castro de Murguia.—Un recull de composicions líriques extretes del llibre titolat

«Cantares gallegos», traduïdes en vers català per En Joan Martí i Trenchs.

Fa l'efecte que les aitals poesies han sigut traduïdes amb molta fidelitat. El que potser no està tan a l'ordre del dia és el llenguatge escrit, la forma del qual se veu, molt sovint en el transcurs de la lectura que no és precisament el dels *parnassianeros* de les normes. Això de banda, les composicions han sigut trasplantades amb veritable amor.

TRADICIONS DE LLIVIA.—Amb aquest títol acaba de publicar-se un follet de treballs d'història i de folk-lorisme originals del distingit escriptor En Pere Manaut. Correspon al darrer fascicle de la Biblioteca d'Autors Catalans «Lectura Popular».

SEPT CIÈNCIES

ROMEA

Dos actes s'han estrenat darrerament i tots dos amb èxit; *Sor Mariana*, d'En Juli Dantas, és un quadre sentimental, molt poètic, molt delicat, a la manera dels que ja li coneixem; però no està a l'alçària d'*El primer petó*. Conté escenes de veritable emoció, entre altres bellament plàcides; el quadre resulta artístic i corprenedor. El traductor, senyor Ribera i Rovira, hi ha posat per la seva banda una gran fidelitat i un

gran amor. Molt bé les senyores Morera, Baró (E.) i Fornés. En Giménez, notabilíssim.

— *Animes nues* és un drama de família, una tragèdia de passió sense violències ni efectismes. Ni la trama artística ni el diàleg són gens cantelluts; al contrari, es tracta d'una obra de dolor íntim, interior, plena de maticos; d'això, del matic, és d'on neix el relleu, que esclata primorosament al final de la comèdia. L'autor, En Poal Aregall, que s'havia distingit fins ara en produccions còmiques, de pur passatemp, ha entrat amb fortuna en el rengló de l'art seriós i transcendental amb aqueix bellíssim quadre dramàtic. La interpretació, regular.

PRINCIPAL-PALACE

Tots els elogis serien pocs per a cantar les alabances que es mereix aqueixa fantasia teatral, que acaben d'estrenar amb el títol excessivament modest de *Choffer... al Palace!*

Imaginín-se un va-i-tot de riquesa artística, un devassall d'esplendidesa i de bon gust, i es quedaran curts, al conside-

rar lo que significa aqueixa magna revista sense argument, sense idea, ja que per altra banda no'n necessita un espectacle destinat a alegrar la vista i a despertar les potències dels tristos mortals.

Sorprenen veritablement, sorprenen i captiven de debò tota aquella sèrie de quadres animats amb cants alegres i vius, quasi tots a temps de pas-doble i de dances esbojarrades; una interminable aparició de femelles guapes, rialleres i *mogudes*, amb molta roba i molta fantasia al cap i molt *des-habillé* de braços, de pitrera i de cames.

Intercalats amb aqueixos quadres, diguem-ne de bellesa plàstica-femenina, entre els quals s'hi distingeixen sobremanera el dels *ametllers florits*, una troballa encantadora que recorda lo millor dels cèlebres *Balls russos*, i el del *Fons del mar*, molt original i molt artístic, s'hi troben també alguns números i notes d'actualitat, com el de *la cúa de l'estanc*, molt graciós i ple de fina ironia.

Moltes i moltes coses son d'elogiar en aqueixa hermosa revista—lo millor que en espectacle de fantasia, de fantasia

ELS AVENÇOS DE LA CIENCIA TELEGRAFICA

Pràctiques de comunicació interplanetària

COMENTANT LA CRISI

—Bieló; sabries dir-me per què en diuen crisi històrica?
 —Perquè és cosa d'En Dato, que és un senyor que ha passat a la història.

lleugera, hagin admirat els barcelonins,—però lo més admirable d'ella és el color; el color sempre armònic del riquíssim vestuari amb que ha sigut presentada. Mai cap Empresa ha superat a aquesta del «Palace», en el que toca a esplendors de indumentària; un seguit de capriciosos i elegants trajos de totes formes i dibuixos componen les colles mai acabades de dançarines i cantatrius, que és un regal i un seguit entusiasme admiratiu per als ulls de la vista.

I tot això, tot aqueix esforç, tota aqueixa sembra de riquesa i de bon gust en obres d'aqueix gènere, ho agraeix l'espectador; ho agraeix tant, que estem segurs de que tot Barcelona passarà pel «Principal-Palace» a admirar la magna revista, i tots els que hi vagin sentiran la recansa de trobar-la curta i se'n aniran amb ganes de tornar-hi.

Un conjunt de cent cinquanta artistes hi treballen, dirigides pel famós Sacha Godine, lo qual permet presentar unes escenes de moviment d'un efecte insuperable. En el ram de *bailarines* sols, s'hi compten quaranta anglesetes (*shoking!*), quaranta franceses *trés jolies* i quaranta espanyoles d'aquelles de «*déjame encender*».

Ah, el decorat, molt propi i molt vistós enmotllant-se perfectament als quadres i enjoiant encara més la visualitat de les masses. Una tela molt hermosa del mestre Vilomara representant *Barcelona de nit* fou merescudament aplaudida i una altra d'En Salvador Alarma, de molt color i molta garantia artística, també.

Entre els artistes que hi prenen part mereixen especial lloança els famosos dançarins procedents dels Balls Rusos, la Tikanowa i En Sacha Goudin i l'espèrrant Nado Minty. Un aplaudiment així mateix per als nostres Galceran i Santo-Ferrí, així com per a les francesetes Ivonne Aimée, Dany, Loulou, Helène, etc.

—Dilluns a la tarde, per a celebrar l'èxit sorollós de aquesta revista, En Ferran Bayés obsequià amb un àpet tan esplèndid com l'espectacle a tots els artistes de la companyia i als representants de la premsa. Tots ferem vots per a que el succés sigui de durada.

ESCOLA C. D'ART DRAMATIC

Dimarts a la nit, en el «Goya», es donà l'estrena de *Francesca de Rimini*, primera de les tragèdies anunciades amb el títol general de «*Trologia de l'amor*».

Es molt d'alabar el gran, l'immens esforç que per En Gual i els seus deixebles representa l'aconseguint, sense com aquell qui diu ajudes materials ni morals de ningú, de una manifestació d'art com aqueixa tan difícil i tan enorme, encara que sols sigui amb resultats només que regulars.

Passant per alt algunes xiques tares d'interpretació—en la que s'hi observà més bona voluntat que altra cosa, i salvant també certs defectes de la traducció d'En Maseras—traducció molt fidel, molt clàssica, però dura, pedregosa, recaragolada, impossible de dir i d'escoltar (amb aquella barreja de «tu m'amas» i «jo t'estimo» i de «la mia ànima» i de

la «meva filla») que es fa insoportable i que dóna a entendre els pobres recursos d'un versificador; salvant aquestes petites deficiències, que en realitat resten ofegades pel bon zel, la sinceritat, i l'honradesa artística de tots, pot dir-se que la representació d'aquell «*Paolo i Francesca*» fou un èxit, un èxit maco, i encoratjador per a altres més grans empreses que esperem. L'obra, de molta fibra dramàtica, dolorosa i punyent, entrà de ple al espectador, encara que el públic, donats els procediments moderns a que està acostumat hi trobés a mancar mitges tintes i varietat visual, que per altra part no és possible cercar en tragèdies clàssiques.

L'Adrià Gual, en la conferència, molt ben escrita i molt interessant per cert, i els interpretadors senyora Ferràndiz, i senyors Claramunt, Xuclá, etc., foren molt aplaudits per la selecta concurrència que mig omplia—és una llàstima!—la elegant Sala del «Goya».

Ahir degué tenir lloc l'estrena de *Julieta i Romeu*, i demà *Tristany i Isolda*.

MUSIQUERIES

Diuenge a la tarde, al «Orfeó Gracienc», l'eminent concertista Gaspar Cassadó donà un esplèndid recital de violancel.

Encara molt jove, En Cassadó ha conquerit una fama indiscutible. No altra cosa significaren els xardorosos aplaudiments amb que el públic li premià la interpretació justa i acabada del Concert d'Haydn, i de les peces de Max Bruch, Rubinstein, etc.

Per a complaure al auditori que no parava d'ovacionar al *virtuós*, aquest tingué d'obsequiar-nos amb un parell d'interpretacions fora de programa.

OH, LES ACERES!

Sentir-se ple d'afanys per a bastí una casa,
 amb tots els ornaments d'un fastuós palau,
 fer sempre incursions on el metàlic rau,
 per obtenir-ne, d'ell, una mesura rasa.
 Trobar-se el cor ferit per invisible espasa,
 que'l furga, sens parà, com una fura el cau;
 i endut de son afany, com l'unic que l'atrau,
 enmig d'aquell daler que'l mou i que l'abrasa.
 L'Aixamplis, es el lloc per satisfer la febre
 del nostre mercader, que dorm a tall de llebre
 obert un ull; l'altre tampoc clucat del tot.
 Pel nou Casal res plany, ni'l guix ni'l or ni'l marbre;
 prò l'acera no fa, mogut d'estalvi barbre,
 deixant-la, el gran mesquí. plena de sòts i llot.

FERÉSTEC

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

PASSEJADES PER L'EXPOSICIO DE BELLES ARTS

I

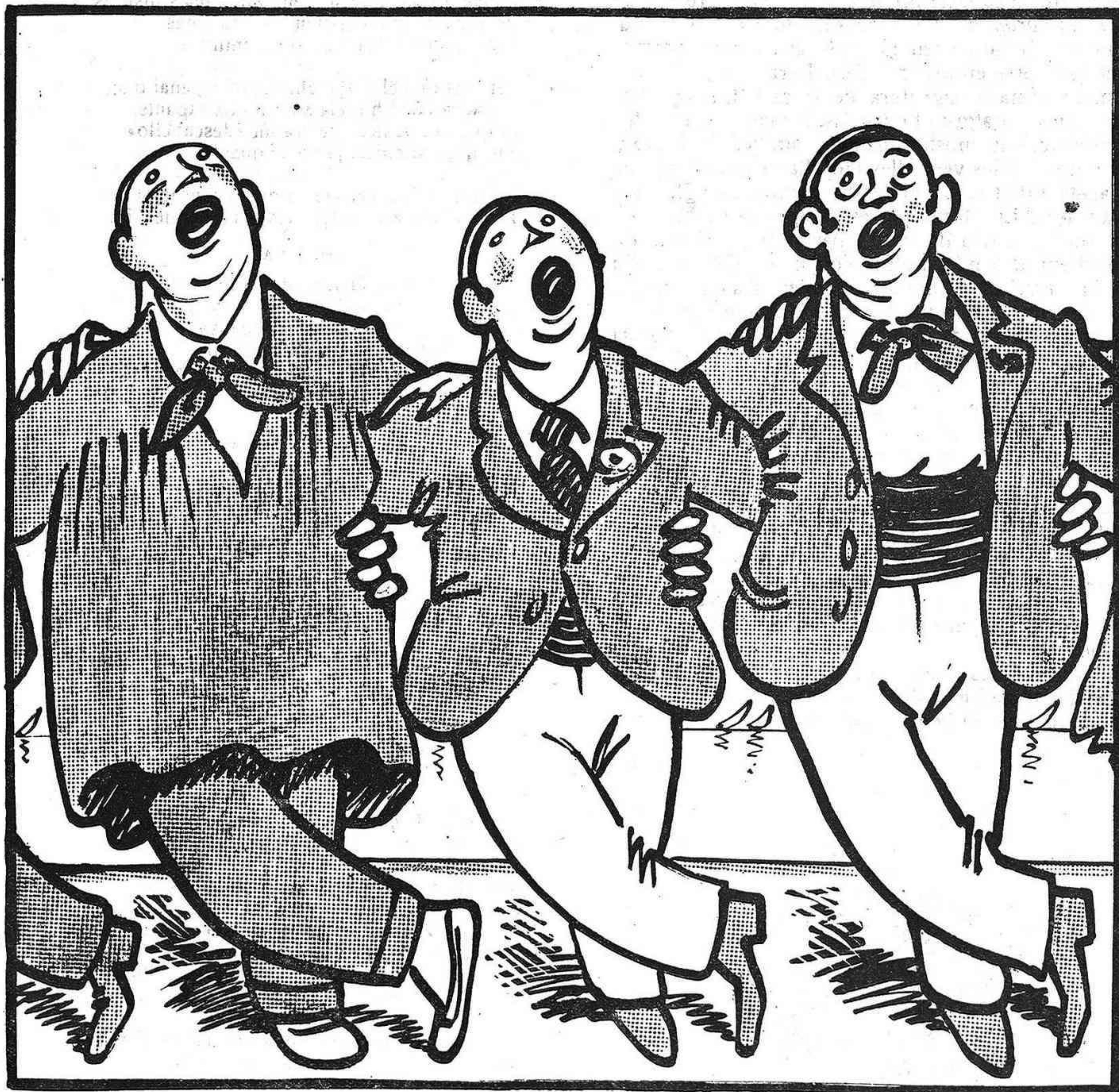
Molt abans de que els aliats proclamessin el dret dels pobles a disposar dels seus destins, ja els artistes independents havien proclamat el de fer allò que els hi dongués la gana, que és al fi i al cap un dret com un altre qualsevol, o com si diguessim un veritable *fur*, molt anterior als *Usatges* i al *Fuero Juzgo* de Castella.

Ço que diem, ho anavem aeflexionant en fer la primera passejada per les sales I, II i III de l'actual *Exposició de Belles Arts*, les quals tenen bastanta similitud amb les de l'Audiència, perquè en elles s'hi dona *vista* a no pocs plets entaulats al bon gust i a un que altre atentat contra la senyora Estètica i el senyor Sentiment, que són la bonesa personificada.

Els *Independents* han fet irrupció al Palau de les orgues, apoderant-se de les sales d'entrada amb el propòsit de que ningú pogués escapar-se de veure les seves creacions, ben segurs que no hi hauria ànima vivent que's vegés en cor de començar la visita per l'altre cantó.

Per picardia, els *Independents*. Tanta en tinguessin les seves pintures!

Comencem la passejada tot passant revista a la pri-

CANTANT LA «MARINA»

—«Dichoso aquél que tiene
la casa a flote
la casa a flote...»

mera sala, i el primer nom que topem ens deixa frets pel seu simbolisme, diu: «Barra». Ja coneixíem l'escola d'aquest artista pels molts deixebles que té escampats entre nosaltres; però mai li havíem vist firmar una tela. Ara havem de confessar que pinta paisatges dolents i bodegons regulars. Una *Gitana Boja* penjada a la paret fa posar els cabells de punta a uns *Noiets* a mig fer de l'Orti Vitale i a una pobra xicota emblanquinada per En Staccioli. Més avall trobem un bodegonet en el qual tot és de llauna i unes *Xineries* que mai han vist la muralla de la seva terra. I això que és tan llarg!

Seguim avançant; que és allò?, un paisatge que firma un tal Basso. I tan *basso!* El senyor Duch ens mostra una tela de composició, *L'Home de l'orga*, en la qual tot balla al so d'un piano de maneta; l'Alsina un retrat que de tan prim es doblega, i En Coll dos paisatges sense pretensions, però que ens diuen hi ha posat el seu nom.

L'escultura d'aqueixa primera sala està representada per la *Niña gorda*, macisa creació de nu deguda an En Sou, qui, no obstant el seu cognom, és de lo més independent que corre en matèria d'escultura.

Primera firma o signatura de la sala II, Barra altre cop, amb més paisatges i bodegons. Un japonès autèntic, En Teramaku, ens mostra una *geisa* adulterada, i l'Orti Vilalte unes faldilles vermelles molt llampantes amb una valencianeta a dintre. Un bodegó fet amb les ungles, senyala la traça d'En Morell per esgarrapar els colors.

I passem a la sala III sense topar amb En Barra. En canvi trobem una gitana d'En Nonell estrafeta per En Biosca, i un *Jardí del Clot* que rusinyoleja una mica massa.

Un bon consell. No us atanceu a la *Mano'ua* de l'Ulsamer, perquè avorrida dels fil-ferros que li aguanten la mantellina, us clavaria un cop de vano; ni a l'*Església Vella*, d'En Ferrándiz; està a punt de caure!

Certa tela trobareu, però, que us farà badar. Es el retrat de *La Sileta Peixatera*, posada darrera el pané de la sardina, i cridant a ple pulmó: «De l'art, de l'art, que bellugal!»

Pintura que vé com l'anell al dit a l'actual Exposició. De segur que el model el trobaríem al «Mercat de la Revolució», que és d'allí on surten tots els que troben feixuga la dependència.

Jo, francament, no compraria aqueix quadre, perquè el trobo ordinariot; però a la Sileta me l'emportaria a casa ben cofoi.

Aquí s'acaben les sales dels Independents, que tenen la llealtat de fer-ne i es volen donar a conèixer.

Perquè no els hi hem de dir clar i nèt que no ens agraden?

C. ARBÓ

La "Fiesta Nacional"

(MUSICA DE FRANCISCO PAYÀS)

(Escrit expressament per a Pilar Alonso.)

I

Amb el meu papa ahí vaig anà als Toros.
I quanta sang!... Déu meu, quins mals instints!...
Pensar que m'esgarrifen les minyones
quan maten pollastrets o colomins!...

Per cert que el *Gallo* ahí tingué un mal dia;
punxava l'òs i ho feia amb molts espants.
Jo que ignorava'l que era un «descabello»
anit n'he somniats ja no sé quants.

Davant de l'espectacle —i quina sensació!
Tenia el cor a trossos,—els nervis en tensió.

TORNADA

Oh, Gall-Gallet, que'm feu patil
La festa de la *banya*
és la millor d'Espanya.
Molt coloret, molt presumî...
Però ai, és una festa que no fa per mi.

II

I quina bronca va haver-hi en el quart toro!
A un picador, me'l van esvalotar.
Tothom deia, cridant, unes paraules
d'aquelles que'l «Bon Mot» sol condemnar.

Jo'm preguntava: «Ai, ai, perquè l'esbronquen?»
Però el meu papa ho sap i m'ho va di:
«No veus que duu la pica massa llarga?»
Vès que sabia jo, pobre de mí!

Al veure aquell escàndol,—mig morta jo de pò,
sentia que'm ballava—el cor ple d'emoció...

TORNADA

Oh, Gall-Gallet... etc., etc.

III

Van venî els *quiebros* i els *pases ceñiditos*
i el Gall llavors tingué grans ovacions;
li van donâ, amb tres toros, set orelles,
tirant-li gorres, gec i.. uns pantalons.

I una senyora de les «aficionadas»
deia al marit, un vell sense cap dent:
«Saps per què m'entusiasma a mí aquest home?...
Perquè s'arrima molt i entra valent.»

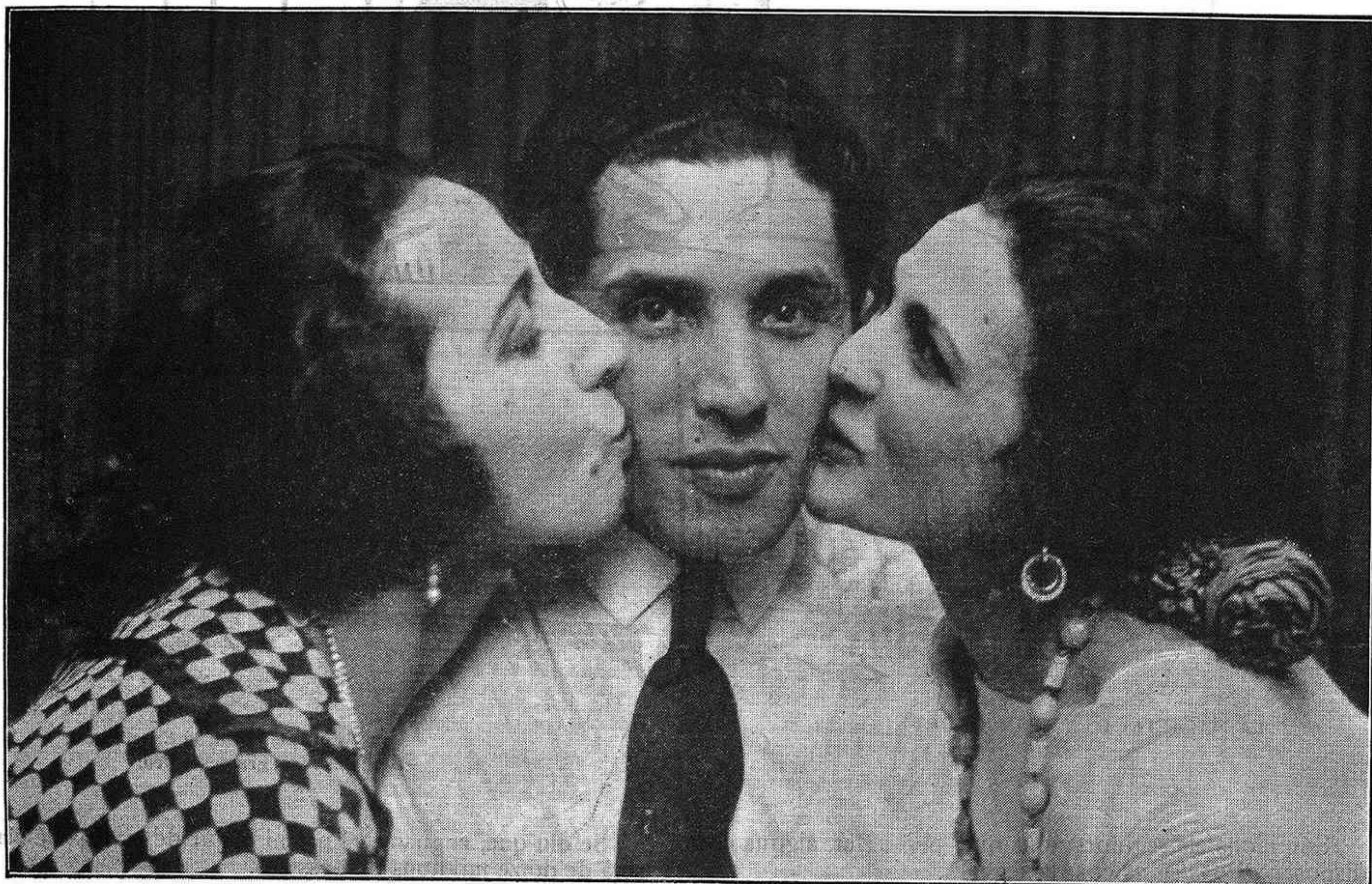
Es clar, jo, com que ignoro—lo qu'és l'afició,
no sé si la senyora—tenia o no raó...

TORNADA

Oh, Gall-Gallet... etc., etc.

MAYET

«PRINCIPAL-PALACE»

Els grans artistes que col·laboren en l'esplèndida revista «Chófer... al Palace!»

MADO MINTY

SACHA GOUDINE

TIKANOWA

ESQUELLOTS

El tinent d'alcalde senyor Nicolau ha manat que els veïns del seu districte no poden regar les plantes dels balcons només que en determinades hores.

«De sis a set del matí, al estiu.»

«De set a vuit, al hivern.»

I és clar, ara els veïns reguen les plantes al migdia.

Com que no estem ni en istiu ni en hivern, que estem en primavera!...

Del dicho al hecho...

Divendres passat en el «Club Taurino» el matador Sánchez Mejías va donar una conferència sobre les *faenas* que ell acostuma a fer davant del brau.

Explicà detalladament tot el que ell fa amb la muleta i l'espasa, de la manera que s'ha de fer i perquè s'ha de fer així o *allí*.

L'auditori, és clar, l'escoltava amb un pam de boca oberta.

De resultes d'aquesta conferència el senyor Esteve se'ns fa torejador.

Es tan senzilla, tan *práctica* una lliçó de toreig explicada davant d'un bolado!...

Un gran incendi va destruir, diumenge passat, més de mig quilòmetre de bosc al Tibidabo.

Es una veritable llàstima que comencin tan aviat a ocórrer aqueixos sinistres propis de la canícula.

Podem ben cuidar de construir Parks, si els deixem cremar!

Quasi bé valdria més que cremessin les ciutats, que els boscos. La poesia no se'n ressentiria tant.

Sobre tot, les ciutats maleïdes.

I sobre tot les coses maleïdes de les ciutats.

Els diputats provincials senyors Vidal i Caralt, varen anar a pinyes en plena sessió de l'altre dia.

Massa aviat, cavallers!

El famós pi de la plaça del Pi encara no ha florit, i vostès ja es tiren la fruita pel cap?...

Diumenge a la nit hi hagué un eclipsi de lluna, total, molt interessant, segons diuen els savis astrònoms.

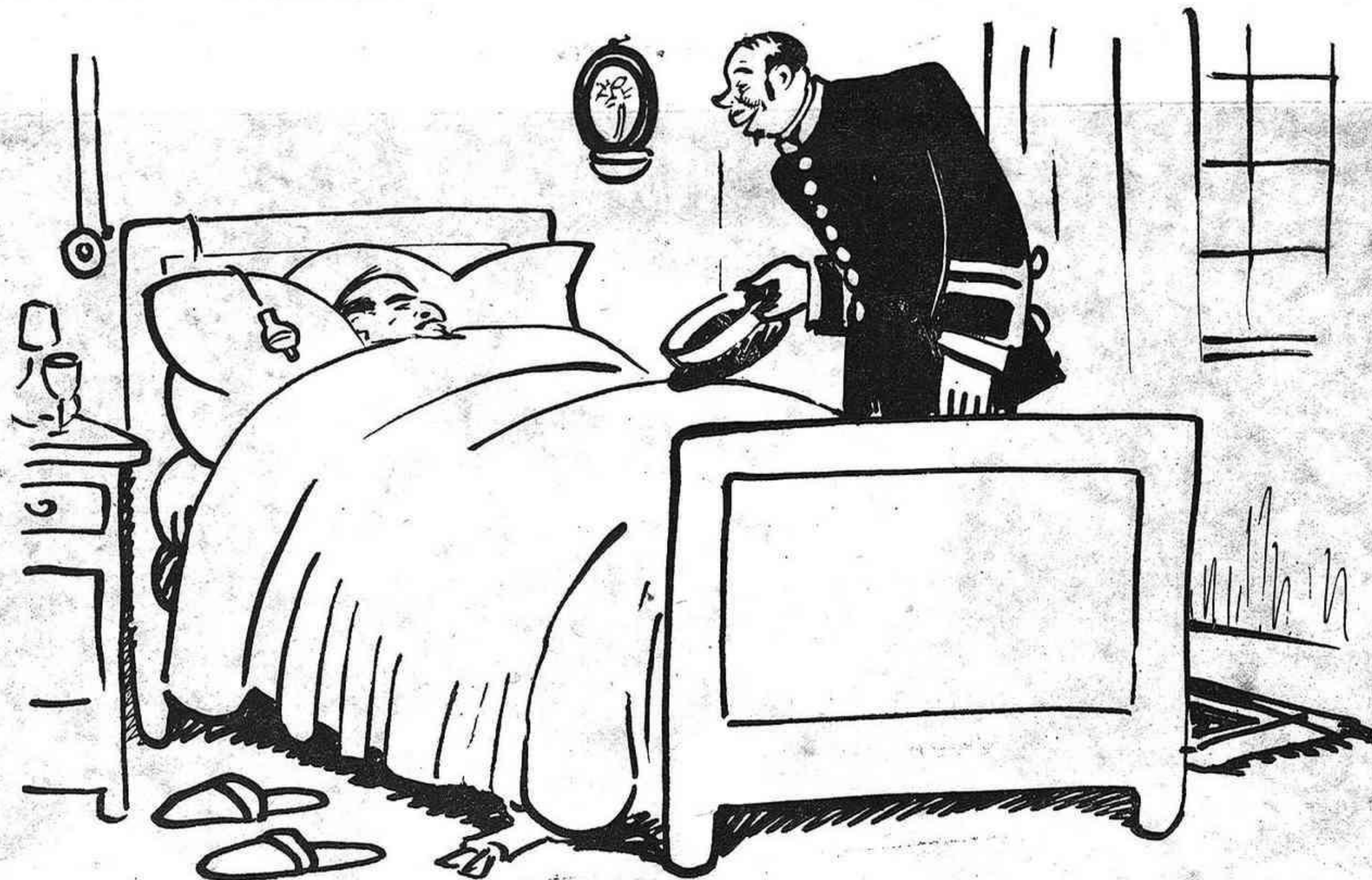
Naturalment, ningú va fer-ne cas.

Als barcelonins ens interessen massa les coses de terra—de la terra, millor dit—per a que ens anem a preocupar de les tonteries del cel.

Això dels eclipsis son coses d'espectacle barato que ja no entusiasmen a ningú.

Comparat amb l'espectacle del «Principal-Palace», l'espectacle del cel resulta un *rave*.

Allò, allò son estrelles!

LA MALALTIA D'EN FRANCISQUET

—Còm va el catarro de Sa Excel·lència?
—Bé; ja és fora, gràcies a Déu!

Són molts els regidors nous que, per a fer alguna cosa, disposen *disposicions* com la següent:

«Ordeno a los municipales que denuncien a todos cuantos vecinos tengan en casa aves de corral o conejos.»

Molt ben fet, què diantre!

I la denúncia que passi immediatament a mans dels *bol-xeviquis*.

Ja veuran com aquests aviat en passaran els taps dels conills i dels pollastres!

¡Bien, Sánchez!

Des d'ara, quan veiem un municipal, serà qüestió de treure'ns el barret i convidar-lo a fer la copa.

Tota aquella mala fama que tenien se'ls ha esborrat.

Un bell gest, com aquell *punto de contricció* del Tenòrio, salva l'ànima de tota una institució.

Jo proposo que se'ls dongui un banquet.

Un banquet popular al Palau de Belles Arts, que farà més tropa.

Notes de casa.

De la Junta Municipal de Exposicions d'Art, havem rebut dues invitacions pera la Primera Exposició de Plantes, organitzada pel Foment Nacional de Horticultura.

Prometem portar-hi les plantes dels peus.

A l'*Hostal dels Rics* s'hi ha inaugurat una exposició de retrats antics.

Això serà en perjudici del tè de les cinc, o sigui del tè de les... quatre pessetes.

Perquè si anuncien que hi ha antiguitats, no hi voldrà anar cap dama aristocràtica que tingui més enllà de vint-i-cinc anys.

No voldran que les confonguin.

Amb aqueixes indirectes tindrien d'anarhi amb molt compte.

Se diu que, enguany, el premi major de la Rifa de Nadal serà de dotze mil·lions de pessetes.

Es comprèn.

Al preu que s'han posat els lloguers i les faves, la *grossa* ja resultava petita.

Tot ha de tenir relació en la vida; si ara, d'un vulgar bistec en una taverna qualsevol us en acanen deu rals, just és que un hom no's pugui dir mil·lionari sinó disposa de molts mil·lions.

Aplaudim, doncs, l'idea d'augmentar el premi gros de la Gran Rifada Nacional.

Dotze mil·lions no deixen d'ésser una *mil·liona*. Pels que juguen i guanyen. No pas pels que juguen i perden. A nosaltres tant se'ns en fum.

Encara no tenim prou conflictes?

Ara els senyors de la «Molèstia Social» volen cridar l'atenció del Govern respecte dels propòsits que tenen els belgues de reedificar l'estàtua d'En Ferrer Guàrdia.

Naturalment, ho fan amb la santa intenció de que el Govern cridi al ordre al Govern de Bruseles i en vingui una qüestió diplomàtica.

Aquests *defenses* són uns orgues de raons.

I tan bé que estarien a llurs cases prenent el xocolateta i llegint el «Brusi»!...

En Gambús diu que ho va sentir.

El senyor Arquer diu que ho va sentir.

El senyor Baró de Viver també diu que ho va sentir.

El *Maliano* també diu que no hi era, però que ho va sentir.

Molts d'altres senyors també ho varen sentir.

Nosaltres no ho vàrem sentir... però ho sentim molt.

De manera que aquesta és una qüestió de sentits i de sentiment.

COLECCION DIAMANTE

OBRAS DE LOS MAS NOTABLES ESCRITORES NACIONALES Y EXTRANJEROS

TOMOS PUBLICADOS

<p>1 R. de Campoamor. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundotomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesias y Fábulas, 1.ª serie
12. — Poesias y Fábulas, 2.ª serie
13. E. Pérez Escribá. Fortuna.
14. A. Lasso de la Vega. Rayos de luz
15. F. Urreola. Siguiendo al muerto
16. A. Pérez Níeva. Los humildes.
17. S. Rueda. El gusano de luz.
18. S. Delgado. Lluvia menuda.
19. O. Frontaura. Gente de Madrid.
20. Miguel Meigosa. Un viaje á los infiernos.
21. A. Sánchez Pérez. Botones de muestra.
22. J. M. Matheu. ¡Rataplán!
23. T. Guerrero. Gritos del alma.
24. Tomás Luceño. Romances y otros excesos.
25. L. Ruiz Contreras. Palabras y plumas.
26. R. Sepúlveda. Sol y Sombra.
27. J. López Silva. Migajas.
28. F. Pi y Margall. Trabajos sueltos
29. E. P. Bazán. Arco iris, cuentos.
30. E. Rodríguez Solís. La mujer, el hombre y el amor.
31. M. Matosés (Orzuolo). ¡Aleluyas finas!</p> | <p>32. E. Pardo Bazán. Por la España pintoresca (viajes).
33. } A. Flores. Doce españoles de
34. } brocha gorda.
35. José Estremera. Fábulas.
36. E. Pardo Bazán. Novelas cortas.
37. E. Fernández Vaamonde. Cuentos amorosos.
38. E. Pardo Bazán. Hombres y mujeres de antaño.
39. J. de Burgos. Cuentos, cantares y chascarrillos.
40. E. Pardo Bazán. Vida contemporánea.
41. } Jacinto Laballa. Novelas intí-
42. } mas.
43. Fr.ª Sarasate de Mena. Cuentos vascongados.
44. F. Pi y Margall. Diálogos y artículos.
45. Charles de Bernard. La caza de los amantes.
46. Eugenio Sue. La Condesa de Lagarde.
47. R. Altamira. Novelitas y cuentos.
48. J. López Valdemoro (El Conde de las Navas). La niña Araceli.
49. R. Soriano. Por esos mundos...
50. L. Taboada. Perfiles cómicos.
51. B. Pérez Galdós. La casa de Shakespeare.
52. J. Ortega Munilla. Fifiña.
53. F. Salazar. Algo de todo.
54. Mariano de Gavia. Cuentos en guerrilla.
55. Felipe Pérez y González. Peccata minuta.
56. Francisco Alcántara. Córdoba.
57. Joaquín Dicenta. Cosas mías.
58. López Silva. De rompe y rasga.
59. Antonio Zozaya. Instantáneas.
60. J. Zahonero. Cuéntecillos al aire
61. L. Taboada. Colección de tipos.</p> | <p>62. Beaumarchais. El Barbero de Sevilla.
63. Angel R. Ohaves. Cuentos de varias épocas.
64. Alfonso Karr. Buscar tres pies al gato.
65. Francisco Pi y Arsuaga. El Cid Campeador.
66. Vital Aza. Pamplinas.
67. A. Peña y Goñi. Río revuelto.
68. E. Gómez Carrillo. Tristes idilios
69. Nicolás Estévez. Calandracas.
70. V. Blasco Ibáñez. A la sombra de la higuera.
71. A. Dumas, hijo. La Dama de las Camelias.
72. J. M. Bartrina. Versos y prosa.
73. F. Barado. En la brecha.
74. Luis Taboada. Notas alegres.
75. Xavier de Montepín. La señorita Tormenta.
76. A. Zozaya. De carne y hueso.
77. X. de Montepín. Muerto de amor
78. Conde León Tolstol. Venid á mí...
79. A. Calderón. A punta de pluma.
80. Enrique Murger. Elena.
81. Luis Taboada. Siga la broma.
82. L. G. de Giner. La Samaritana.
83. Cyrano de Bergerac. Viaje á la luna.
84. E. Antonio Flores. ¡Huérfana!
85. Ivan Tourgueneff. Hamlet y Don Quijote.
86. A. Pestana (Gale). Cuentos.
87. Angel Guerra. Al sol.
88. T. Dostolewsky. Alma infantil.
89. E. de Amicis. Aire y Luz.
90. L. Garola de Giner. Valentina.
91. E. de Amicis. Manchas de color.
92. Voltaire. Zadig y Micromegas.
93. M. Ugarte. Mujeres de Paris.
94. Obras menores de Cervantes.
95. Obras menores de Cervantes.
96. J. Pérez Zúñiga. Chapuceras.</p> | <p>97. Voltaire. Cándido.
98. Goethe. Las amarguras del joven Werther.
99. J. Benavente. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. J. León Pagano. La balada de los sueños.
102. A. Guerra. Polvo del camino.
103. Gamilo Castello Branco. María Moisés.
104. Graça Deledda. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. Manuel Carretero. La espuma de Venus.
107. Federico Rahola. Los ingleses vistos por un latino.
108. Eça de Queiroz. La nodriza.
109. A. de Chamisso. Pedro Schlemihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. M. Sarmiento. Así.
111. Felipe Trigo. A todo honor.
112. Manuel Ugarte. Los estudiantes de Paris.
113. Fray Luis de León. La perfecta casada.
114. Jorge Manrique. Poesías.
115. El Abate Prévost. Manón Lescaut.
116. J. Givanel Mas. Prosa epistolar
117. J. Givanel Mas. Devocionario poético.
118. Miguel A. Ródenas. De las majadas al Otero.
119. E. Marquina. Juglarías.
120. Gabriel Miró. Los amigos, los amantes y la muerte.
121. S. Rusiñol. Hojas de la vida.
122. F. de Lamartine. Rafael.
123. A. Karr. El perro de Sir John
124. E. Zamacois, Rick.</p> |
|--|--|--|---|

Precio de cada tomo:

Pesetas 0'60

Obras poéticas

DE DON FRANCISCO DE QUEVEDO I VILLEGAS

Un tomo 8.º lujosamente encuadernado:

Pesetas 7

LOS NOVIOS

DE MANZONI

Dos tomos lujosamente encuadernados: Pesetas 14

LA ILIADA

DE HOMERO

Dos tomos lujosamente encuadernados: Pesetas 14

CALDERON DE LA BARCA

Cuatro tomos lujosamente encuadernados:

Pesetas 28

Teatro completo

Obras completas

DE FIGARO

Cuatro tomos lujosamente encuadernados: Pesetas 28

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en llurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebirà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebalxes.

EL DIA 2 DE MAIG, ALS TOROS

—Avui l'han portat als Jocs Florals.
—Ai, pobre senyor !... Tant que s'hauria divertit aquí,
amb nosaltres!...